

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-13 ta' Novembru, 2006

Citazzjoni Numru. 352/1999/1

**L-Avukat Dottor Peter Borg Costanzi bħala
mandatarju ta' l-assenti Rita mart Henry Borg u l-
istess Henry Borg.**

-vs-

Carmelo u Mario aħwa Micallef.

Il-Qorti;

Rat l-att taċ-ċitazzjoni ppreżentata fis-16 ta' Frar, 1999 li permezz tagħha l-attur nomine ippremetta:

Illi l-attriċi kellha registrati fuq isimha 1999 minn 2000 *Ordinary Shares* ta' Lm1 l-waħda, *fully paid up* fis-socjeta' Australian Quality Imports Limited (C 16360).

Illi permezz ta' skrittura privata tad-9 ta' Ġunju, 1995 l-attriċi biegħet u trasferiet lill-konvenuti aċċettanti *x-shares* kollha tagħha versu l-prezz pro rata ta' Lm13,993 li minnhom hija rċeviet Lm4,000 meta sar l-imsemmi ftehim.

Illi kif hemm indikat fuq l-istess ftehim, il-bilanċ kellu jitħallas permezz ta' erba' rati ugwali fit-3 ta' Ottubru, 1995, 3 ta' Jannar, 1996, 3 ta' April, 1996 u 3 ta' Lulju, 1996.

Illi l-konvenuti ma ħallsux l-imsemmija erba' rati li kompleksivament jammontaw għal Lm9,993, liema konvenuti nterpellati biex iħallsu permezz ta' ittri ufficjali tal-21 ta' Ottubru, 1998, baqgħu inadempjenti.

Illi dan il-kreditu huwa ċert, likwidu u dovut u l-konvenuti m'għandhomx eċċezzjonijiet validi xi jressqu.

Għalhekk jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex;

1. Tikkundanna lill-konvenuti solidarjament sabiex iħallsu lill-attur nomine s-somma ta' Lm9,993 rapprezentanti l-bilanċ dovut fuq imsemmi bl-imgħaxijiet li jibdew jiddekorru pro-rata mid-data ta' għeluq ta' kull waħda mill-erba' skadenzi fuq imsemmija sad-data ta' pagament effettiv.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuti kompriżi dawk ta' ittra ufficjali tal-21 ta' Ottubru, 1998 li minn issa huma ngunti għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur nomine maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet tal-konvenuti pprezentata fit-18 ta' Marzu, 1999 li permezz tagħha eċċepew;

1. Preliminarjament, in-nuqqas ta' integrita' tal-ġudizzju stante illi din il-kawża, li si tratta ta' talba għall-ħlas ta' bilanċ mill-prezz ta' ishma mibjugħa u assenjati lill-konvenuti, ma ġietx promossa mill-vendituri kollha.

2. Illi fil-mertu t-talba attriċi hija nfondata fil-fatt u fid-dritt stante illi l-ftehim tad-9 ta' Ġunju, 1995 huwa null u bla ebda effett għar-raġunijiet illi se jiġu spjegati iżjed 'l isfel u kif se jirriżulta aħjar waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

3. Illi l-kunsens tal-eċċipjenti fuq il-ftehim 'de quo' kien karpit b'ingann perpetrat mill-vendituri, fosthom l-attriċi Rita Borg, peress illi l-eċċipjenti kienu xtraw u akkwistaw mingħand l-istess vendituri l-ishma tas-soċjeta' kummerċjali 'Australian Quality Imports Limited' a bażi tal-informazzjoni relattiva, fosthom tal-'*current annual turnover levels*' u l-'*gross profit margin*' ta' din is-soċjeta' kummerċjali, li ġew lilhom forniti mill-istess vendituri u stabbiliti fi klawnsola (h) tal-imsemmi ftehim, u fosthom ukoll il-fatt illi l-vendituri kellhom jagħtu ċerti garanziji ta' bejgħ, kif stabbiliti ai termini ta' klawnsola (f) tal-imsemmi ftehim, liema informazzjoni sussegwentement irriżultat li hija inveritjera.

4. Illi, di piu', il-vendituri tal-ishma tas-soċjeta' kummerċjali 'Australian Quality Imports Limited' fosthom l-attriċi Rita Borg, naqsu milli jonoraw l-obbligi kuntrattwali tagħhom ai termini tal-ftehim tad-9 ta' Ġunju, 1995 billi, '*inter alia*', naqsu milli jgħinu u jassistu lill-eċċipjenti fil-problemi li dawn seta' kellhom mas-'*suppliers*', kif kienu obbligati li jagħmlu ai termini ta' klawnsola (e) tal-ftehim '*de quo*', u naqsu wkoll milli jintroduċu lill-eċċipjenti ma' klijenti potenzjali u li jedukawhom f'din il-linja ta' negozju, kif kienu obbligati li jagħmlu ai termini ta' klawnsola (g) tal-imsemmi ftehim.

5. Illi għaldaqstant it-talba attriċi hija nfondata fil-fatt u fid-dritt u għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż.

6. Illi l-eċċipjenti qegħdin jipprevalixxu ruħhom mill-azzjoni ntentata mill-attur nomine sabiex iressqu l-kontro-talbiet tagħhom.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuti maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat il-kontro-talba rikonvenzjonali tal-konvenuti rikonvenzjonanti Carmel u Mario aħwa Micallef li permezz tagħha esponew bir-rispett:

1. Illi permezz ta' ftehim datat fid-9 ta' Ġunju, 1995 (anness bħala Dok. 'B' maċ-ċitazzjoni attriċi) l-esponenti xtraw u akkwistaw mingħand Rita Borg u Martin Bezzina l-ishma kollha tas-soċjeta' kummerċjali 'Australian Quality Imports Limited' bil-prezz bonarjament pattwit ta' erbatax-il elf Lira Maltija (Lm14,000) li minnhom l-esponenti diġa' ħallsu lill-vendituri s-somma ta' erbat elef Lira Maltija (Lm4,000) fit-3 ta' Lulju, 1995 fil-waqt li kien fadal bilanċ ta' għaxart elef Lira Maltija (Lm10,000).

2. Illi l-esponenti pprestaw u taw il-kunsens tagħhom għal dan il-ftehim unikament a bażi tal-informazzjoni lilhom fornita mill-vendituri fosthom l-attriċi rikonvenzjonata Rita Borg, inkluż informazzjoni dwar il-*current annual turnover levels* u l-*gross profit margin*, li l-vendituri ai termini ta' klawnsola (h) tal-ftehim *de quo* iddikjaraw li kienu Lm75,000 u 20 fil-mija rispettivament, a bażi tal-assigurazzjoni mogħtija mill-vendituri in rigward tal-fatt illi l-*agency agreements* li suppost kien hemm mal-fornituri Awstraljani, hekk kif stabbilit fi klawnsola (f) tal-imsemmi ftehim, kellhom jibqgħu fis-seħħ, kif ukoll a bażi tal-obbligi li assumew l-istess vendituri ai termini ta'

klawsoli (e) u (g) tal-ftehim *de quo* li jgħinu u jassistu lill-esponenti fil-problemi kollha li dawn seta' jkollhom mas-

suppliers, li jintroduċuhom ma' klijenti potenzjal u li jedukawhom f'din il-linja ta' negozju.

3. Illi di fatti rriżulta illi l-figuri mogħtija mill-vendituri ma kinux veritjiera bl-iżjed mod assolut u l-vendituri fosthom l-attriċi rikonvenzjonata Rita Borg naqsu milli jottemporaw ruħhom ma' l-obbligi kuntrattwali minnhom assunti skond il-ftehim.

4. Illi għalhekk il-kunsens tal-esponenti kien ivvizjat u karpit bil-qerq u ingann effettwati mill-vendituri u vvizzjat ukoll bi żball riżultanti mill-miżinformazzjoni mogħtija mill-vendituri u għaldaqstant il-ftehim tad-9 ta' Ġunju, 1995 huwa null u bla ebda effett.

5. Illi l-esponenti sofrew danni kbar u ingenti riżultanti mis-sitwazzjoni li nħolqot wara li huma xtraw l-ishma kollha tas-soċjeta' kummerċjali 'Australian Quality Imports Limited' meta sabu li l-informazzjoni lilhom mogħtija ma kinitx veritjiera u meta sabu li l-għajnuna u l-koperazzjoni li suppost kellhom jirċievu skond il-ftehim qatt ma rriżultaw u qatt ma waslu.

6. Illi permezz ta' ittra uffiċjali datata l-1 ta' Diċembru, 1998, l-esponenti kienu nterpellaw lill-attur nomine rikonvenzjonat sabiex jersqu għar-rexissjoni tal-ftehim *de quo* għar-raġunijiet suesposti u għar-rifużjoni tas-somma ta' erbat elef Lira Maltija (Lm4,000) li l-istess esponenti kienu nħallsu versu l-prezz finali tal-ishma kollha tas-soċjeta' 'Australian Quality Imports Limited' iżda l-attur nomine rikonvenzjonat baqa' inadempjenti.

Għalhekk jitlob lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex;

1. tiddikjara illi l-ftehim tad-9 ta' Ġunju, 1995 li permezz tiegħu l-esponenti xtraw u akkwistaw l-ishma kollha tas-soċjeta' kummerċjali 'Australian Quality Imports

Limited' bħala null u bla effett għar-raġunijiet fuq premissi;

2. tikkundanna lill-attur nomine rikonvenzjonat sabiex jirrifondi u jirristitwixxi lill-konvenuti rikonvenzjonanti s-somma ta' erbat elef Lira Maltin (Lm4,000) minnhom imħallsa versu l-prezz finali tal-ishma tas-soċjeta' kummerċjali 'Australian Quality Imports Limited', bl-imgħax legali mit-3 ta' Lulju, 1995 sad-data tal-ħlas effettiv;

3. tiddikjara illi bl-aġir tagħha l-attriċi rikonvenzjonata Rita Borg ikkawżat danni kbar u inġenti lill-konvenuti rikonvenzjonanti;

4. tillikwida d-danni kollha sofferti mill-konvenuti rikonvenzjonati;

5. tikkundanna lill-attur nomine rikonvenzjonant biex iħallas lill-konvenuti rikonvenzjonanti dawk id-danni kif likwidati.

Bl-ispejjeż kollha nkluż dawk tal-ittra uffiċjali datata l-1 ta' Diċembru, 1998 u bl-imgħax legali sad-data tal-pagament effettiv kontra l-attur nomine rikonvenzjonat minn issa ngunt għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuti rikonvenzjonanti.

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet ta' l-Avukat Peter Borg Costanzi nomine għall-kontro-talbiet ta' l-aħwa Carmel u Mario Micallef ippreżentata fit-8 ta' April, 1999 li permezz tagħha eċċepixxa;

Illi t-talbiet tal-konvenuti huma totalment infondati fil-fatt u fid-dritt u hija qajla kredibbli illi l-istess konvenuti jistennew kważi erba' snin sabiex jagħmlu tali allegazzjonijiet cioe' wara li l-istess attriċi ddeċidiet li tipproċedi għudizjarjament.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi fit-tieni lok u mingħajr preġudizzju għall-premess, qabel ma seħħ il-bejgħ in kwistjoni l-istess konvenuti kienu nkarigaw *accountant* sabiex jgħinhom fin-negozju in kwistjoni, liema *accountant*, cioe' Joseph Sammut, kien ivverifika sew l-affarijiet qabel u meta sar il-ftehim.

Illi effettivament jekk il-livell tal-*business* ma nżammx l-istess, dan jaħtu biss l-istess konvenuti li jew ma kinux kapaci jew ma ddedikawx ħin biżżejjed sabiex jieħdu ħsieb in-negozju in kwistjoni.

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur nomine maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet ulterjuri ta' l-Avukat Peter Borg Costanzi nomine għall-kontro-talbiet ipprezentata fit-28 ta' Jannar, 2004 li permezz tagħha eċċepixxa;

Li t-talba għar-rexissjoni tal-kuntratt hija preskritta a' tenur tal-Artikolu 122 tal-Kodiċi Ċivili, it-talba għar-*refund* ta' dak li l-konvenuti jallegaw li ħallsu indebitament hija perenta a' tenur tal-Artikolu 1027 tal-Kodiċi Ċivili u t-talba għall-ħlas tad-danni hija preskritta a' tenur tal-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili.

Rat l-atti proċesswali l-oħra kollha u l-verbal tas-seduta tal-5 ta' Lulju, 2006 u dawk preċedenti li permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet tal-partijiet.

Ikkunsidrat;

Illi hu ċar li l-ewwel ma trid tiġi deċiża hija l-kontro-talba tal-konvenuti għaliex jekk din tiġi miċħuda, l-azzjoni attriċi tirnexxi awtomatikament billi l-konvenuti qed jeċċepixxu n-

nullita' tal-kuntratt u fil-kontro-talba qed jitolbu r-rexissjoni ta' l-istess kuntratt.

Qabel dan pero' l-Qorti fi ftit kliem qed tiddisponi mill-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti li hija palesament infondata billi l-atturi qed jitolbu biss sehmhom mill-bejgħ u mhux qed jitolbu l-ammont minimu dovut lill-azzjonist ta' sehem wieħed, Martin Bezzina. Għalhekk din l-eċċezzjoni qed tiġi respinta. *Semmai* setgħet kienet nieqsa mill-integrita' tal-ġudizzju l-kontro-talba billi ma ġiex citat (billi mhux attur) l-istess Bezzina li kien parti mill-ftehim.

Huwa importanti għalhekk li l-Qorti tiddeċiedi dwar l-eċċezzjonijiet tal-preskrizzjoni li ntavola tarda fil-proċeduri l-attur nomine. Naturalment il-preskrizzjoni tista' tiġi sollevata f'kull stadju tal-proċedur. L-attur qed jeċċepixxi l-preskrizzjoni taħt l-Artikolu 1222 tal-Kodiċi Ċivili illi jgħid illi azzjoni għal rexxisjoni ta' kuntratt minħabba vjolenza, żball, għemil doluż u raġunijiet oħra li ma humiex rilevanti għal din il-kawża taqa' bil-preskrizzjoni ta' sentejn. Naturalment wieħed irid jara meta l-konvenut f'dan il-każ induna bl-allegat żball jew għemil doluż.

Il-kuntratt sar fid-9 ta' Ġunju, 1995 u għalkemm ma tirriżulta ebda data preċiża meta l-konvenuti bdew juru sinjali li l-kuntratt ma kienx beda jogħġobhom żewġ fatturi juru li l-perjodu preskrittiv kien għadda meta huma ntavolaw il-kontro-talba. L-ewwel nett huma qatt ma ħallsu l-pagamenti dovuti lill-atturi, wara l-ħlas inizjali mal-kuntratt u l-ewwel ħlas kien dovut f'Ottubru 1995. Għal dan hemm żewġ spjegazzjonijiet; jew l-atturi bdew iħossu li ġew imqarrqa u allura beda għaddej

il-perjodu preskrittiv inkella mill-ewwel kellhom intenzjoni li ma jħallsux lill-atturi wara li ħadu n-negozju. It-tieni fattur huma l-istess affidavits tal-konvenuti fejn it-tnejn li huma jgħidu illi; *"Dwar it-turn-over ngħid li meta ħadna n-negozju f'idejna mill-ewwel irriżulta li ma kienx hemm turn-over daqs kemm konna ftehmna."* Għalhekk ma hemmx

dubju li l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni għandha tiġi akkolta.

Una volta it-talba għar-rexxisjoni tiġi miċhuda għaliex preskritta, jaqgħu ukoll il-kontro-talbiet l-oħra għaliex strettament dipendenti fuqha (mhux kif argumentaw il-konvenuti fin-nota ta' osservazzjonijiet tagħhom). Ir-rifużjoni ta' ewwel flas hija biss possibbli jekk il-kuntratt jiġi rexxiss fil-waqt li fir-rigward tad-danni l-Artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili, li huwa l-uniku artikolu li jippotizza danni derivanti minn kuntratt ta' bejgħ, jorbot lix-xerrej biex jekk jitlob id-danni minhabba li l-kwalita' ta' l-oġġett mibjugħ ma tkunx skond kif imwiegħed irid fi kliem il-liġi, *jirrifjuta l-haga*. Fi kliem ieħor irid jannulla l-kuntratt u jitlob id-danni. L-alternattiva skond l-artikolu msemmi huwa li jstitwixxi l-azzjoni aestimatoria fejn tintalab riduzzjoni fil-prezz. Din l-alternattiva, m'hijex preċiżament azzjoni għad-danni – ara s-sentenza Bonnici vs Francica deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-27 ta' Gunju, 2003.

Infatti jekk wiegħed imur lura għall-kawża deċiża fid-19 ta' April, 1940 fl-ismijiet Raffaele Barbara vs Tommaso Vella per eżempju l-Qorti ta' l-Appell preseduta mill-Prim'Imħallef Mercieca qalet; "*Id-danni f'każ ta' bejgħ jew ta' enfitewsi jistgħu jiġu mitluba biss bħala konsegwenza ta' l-azzjoni redibitoria jew l-azzjoni estimatoria.*"

Għalhekk il-kontro-talbiet se jiġu miċhuda. Ladarba hu hekk lanqas mal-konvenuti jistgħu jopponu n-nullita' tal-kuntratt għaliex fil-waqt li hu minnu li din tista' tiġi mqajjma permezz ta' eċċezzjoni, biex dan jista' jsir trid tkun possibbli l-istess azzjoni għar-rexxisjoni (Artikolu 1226 tal-Kodiċi Ċivili).

Ladarba l-azzjoni hija preskritta, l-istess kawża ta' l-eċċezzjoni ma tistax allura tiġi proposta. Huwa minnu li l-Arikolu 1226 (2) jgħid illi *din l-eċċezzjoni ma taqx taħt il-preskrizzjoni stabbilita taħt l-Artikolu 1222 iżda l-eċċezzjoni tan-nullita' tista' tirnexxi jekk il-kuntratt huwa*

Kopja Informali ta' Sentenza

null minnu nnifsu u mhux jekk ikun annullabbli kif jindika dan il-każ – għalkemm il-Qorti tikkonċedi li fuq dan il-punt il-ġurisprudenza tagħna m'hijiex għal kollox konkordi – ara sentenza preliminari ta' din il-Qorti fil-kawża Dottor Hugh Peralta nomine vs Credinvest International deċiża fit-30 ta' Jannar, 2004 fejn hemm rassenja storika fir-rigward.

Ladarba din l-eċċezzjoni ta' l-atturi qed tiġi milqugħa ma hemmx lok li wieħed jidhol fid-dettal dwar jekk il-konvenuti kellhomx fattwalment raġun. Għaldaqstant ukoll billi ma hemmx kontestazzjoni li l-konvenuti ma ħallsux l-ammonti mitluba fic-ċitazzjoni ma hemm iżjed x'wieħed jgħid ħlief li t-talba attriċi timmerita li tiġi mitluba.

Għaldaqstant il-Qorti tilqa' l-eċċezzjoni ulterjuri ta' l-attur nomine u tiċċhad il-kontro-talba tal-konvenuti; tiċċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti u tilqa' t-talbiet attriċi kif proposti. L-ispejjeż kollha jiġihallu mill-konvenuti.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----